

ตบิ ตุลา เจตนาที่แจ่มชัด

DB Tula เป็นฟอนท์อนุรักษ์แบบอักษร
สไตส์ตัวเหลี่ยมหัวกลมทึบที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนเหตุการณ์
เรียกร้องประชาธิปไตย 14 ตุลาคม 2516

Around the turbulent period of Thai student democratic movements in October of 1973, hand-written displays were still much in use in Thai printing industry. These were employed along with the few large-sized moveable lead type fonts available in those days. Burnish-transfer type for Thai fonts had just been commercially marketed in Bangkok.

A style of manual lettering -- with squarish forms, even-width strokes and solid, rounded terminals -- came into vogue at the time, reflecting the need for simplification of the letterforms using modern geometric shapes while the traditional terminal loop was preserved as a solid round dot.

DB Tula, the makeover of this trend of display lettering, derived its forms from the headline type of a weekly newsmagazine, Krungthep, which was launched in October of 1970. The font is noted for its angular shapes made up of straight horizontals and verticals, with many diagonals - such as the interior strokes of letters and, for instance. The face comes in regular, light, and bold weights with corresponding italics.

The typographic features of the font are summarized in its Thai name, Tula, which is a shortened word for "October."

ในยุคเรียงพิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ตะกั่วนั้น เรามีแบบอักษรพวกหัวที่เป็นตัวตะกั่วแท้ๆ น้อยมาก ทั้งแบบของตัวพิมพ์และขนาดพอยท์. ก่อนปี 2516 แผ่นอักษรลอกไทยยังไม่มีให้ใช้, ตัวเรียงพิมพ์ด้วยแสงของไทยยังไม่เกิด, ตัวพิมพ์ดิจิทัลยังเป็นวันอยู่, หนทางเดียวที่จะได้ตัวพวกหัวโดนใจมากๆ คือลงมือทำเอง!

ถ้าลองย้อนดูงานโฆษณาไทยจากสิ่งพิมพ์ยุคเก่าที่รวบรวมโดย เอนก นาวิกมูล จะพบว่านอกจากตัวโป่งรอง 72 พอยท์, โป่งแซ 48 พอยท์, โป่งบาง 32 พอยท์ ฯลฯ แล้ว ตัวพวกหัวแบบอื่นๆ เป็นการเขียนแล้วนำไปถ่ายทำแม่พิมพ์ใช้ร่วมกับตัวพิมพ์ตะกั่วทั้งสิ้น.

ในปลายยุคที่นิยมประดิษฐ์อักษรใช้พวกหัว (ก่อนมีแผ่นอักษรลอกไทยแบบแรกจำหน่ายในปี พ.ศ.2516) นั้น เริ่มปรากฏอักษรเขียนประดิษฐ์แนวใหม่เป็นการผสมกันระหว่างลีลาเขียนด้วยฟู่กันปากแบนแบบดั้งเดิมกับลักษณะเส้นแบบเรขาคณิตหนาสม่ำเสมอที่ดูเรียบง่ายทันสมัย. หนึ่งในตัวอย่างที่ดีของตัวประดิษฐ์ดังกล่าวคือ ตัวพวกหัวหน้า 1 บนหนังสือรายสัปดาห์ 'กรุงเทพ' ฉบับปฐมฤกษ์ 9 ตุลาคม 2513. มันเตะตาผมเข้าโครมใหญ่ตอนเห็นวางขายอยู่ริมถนนนอกรั้วมหาวิทยาลัยศิลปากร!

ตัวพวกหัวหน้า 1 (บน) และ 2 (ล่าง) จากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ 'กรุงเทพ' ตัวประดิษฐ์ขึ้นแทนที่ที่เกิดขึ้นใน พ.ศ.2513 เกิดจากการคัดกระดาษสำเนาอักษรมาปะติดตัว แล้วนำไปถ่ายทำแบบพิมพ์. อาจดูกระดกกระเดกไปบ้าง เพราะฝีมือการปะไม่ประณีตเท่าการประดิษฐ์ตัวอักษร.

ตัวพิมพ์เล็ก o
ของ Bank Bold
ลมมูนนอกมม

ตัวพวกหัว
นสพ. 'กรุงเทพ'
ไม่ลมมูน

ภาพถ่ายหน้า 3 จากหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกัน. สังเกตตัวเขียนบนโปสเตอร์ เป็นอักษรทรงเหลี่ยมหัวกลมทึบ คล้ายที่พบในหน้า 1-2 แต่รูปอักษรหมอมกว่ามาก.

เผยข่าวปรีดีตั้งขึ้นมาใหม่เพราะสุกพรดสพท.
ดร.ป๋วยชมว่าแก่แล้วแต่ยังแข็งแรง
ทนอม-ประกาส วกกลับก็ได้แต่อย่างก่อน

ข้อเสียของน้อกแบบตัวพิมพ์จนตัวพิมพ์ขึ้นสมองอย่างผมประการหนึ่งก็คือ เวลาสายตาไปปะทะแบบอักษรพวกหัวที่โดนใจมาก บางทีผมโดนมันสะกดจิตจนลืมสะกดคำอ่าน! ความรู้สึกแรกที่ผมมีเมื่อนำไปเห็นหนังสือรายสัปดาห์ กรุงเทพฯ คือ พบตัวพวกหัวที่สะกดตา ทันสมัย ชัดแจ้งกับความเก่าเหลือกรอบของกระดาษ. อักษรเป็นทรงเหลี่ยมเส้นหน้าคล้าย ฟอนท์ Bank Bold แต่ไม่ลมมูน ที่สำคัญคือ มีหัวกลมทึบ ช่วยลดความแข็งของฟอร์มตัวอักษรได้อย่างน่าสนใจ. พอลงมืออ่านก็พบว่าหัวมันช่วยให้อ่านง่าย ทั้งนี้เนื่อหายังมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เพราะเกี่ยวกับ ดร.ปรีดี พนมยงค์ หรือหลวงประดิษฐมนูธรรม. ผมจึงควักกระเป๋าซื้อโดยไม่ต้อรองใคร ทั้งสิ้น เกรงใจที่อุตสาหกรรมนี้กำลังจะถึง 40 ปี กว่าจะถึงมือผม!

ผมค่อยๆ รูดหนังสือพิมพ์ 'กรุงเทพ' ที่ซื้อมาพามา แล้วออกจากซองพลาสติกมาเปิดสำรวจข้างในดู พบว่ายังมีตัวพวกหัวสไตส์ที่วางอยู่นี้อยู่อีกหนึ่งหน้า และพบอักษรมากพอที่จะต่อเติมตัวที่ไม่ปรากฏให้เห็นได้เกือบครบ. นอกจากนั้นในรูปถ่ายที่หน้า 3 ยังพบโปสเตอร์ที่เขียนด้วยเส้นแบบสม่ำเสมอทรงเหลี่ยมๆ มีหัวกลมทึบรูปแบบคล้ายตัวพวกหัวหน้า 1 แต่เป็นแบบตัวมอม (Condensed).

กขชดตขงจฉษชฅมญฎฐฏฏฐฏฒณตตต
กขชดตขงจฉษชฅมญฎฐฏฏฐฏฒณตตต
กขชดตขงจฉษชฅมญฎฐฏฏฐฏฒณตตต

DB Tula (Light, Regular, Bold)

โปสเตอร์ "แม่นาคพระโขนง" ในปี พ.ศ.2502
ชื่อนักแสดงเป็นตัวเขียนด้วยฟู่กันปากแบน.
ให้สังเกตการเคลื่อนเส้นของตัว ค และ ล นำจะมีอิทธิพล
ต่อการออกแบบตัวพาดหัวหนังสือพิมพ์ 'กรุงเทพฯ'
(ภาพจากหนังสือ 'ร้อยปีหนังสือพิมพ์'
รวบรวมโดย โคม สุขวงศ์ และ สวัสดิ์ สุวรรณบักร์)

สัปดาห์

ตัว ค และ ล ในอักษรพาดหัวสิ่งพิมพ์ฉบับนี้ มีความน่าสนใจเป็นพิเศษ. ตัวแรกคือ ค นั้นทำลายกรอบการเขียนหยักเค็มๆ จาก *หักลงแล้วยกขึ้น* ไปเป็น *ยกขึ้นแล้วหักลง*. ส่วนตัว ล นั้น แทนที่จะใช้เส้นกลางเป็นขีดแนวนอน (แบบสของตัวเขียนผอมในภาพหน้า 3) กลับยกเฉียงขึ้นสั้นๆ แล้วหักลงเฉียงยาวถึงฐาน. ไม่ว่าจะเขียนของ ค หรือเส้นกลางของ ล ที่ว่ามานี้ล้วนเป็นลีลาที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนกับตัวอักษรเขียนด้วยฟู่กันปากแบนตามโปสเตอร์หนังสือพิมพ์ไทยยุคก่อนหน้าปี 2513 จึงเป็นไปได้ว่าคนออกแบบอาจได้อิทธิพลมาจากตัวเขียนโปสเตอร์หนังสือพิมพ์ไทย.

ตัว ค ได้รับการถ่ายทอดพยักพันสู่กรรมไปอีกหลายตัว เช่น ส่วนล่างของ ฏ, ฐ, ไม้ยมก (ๆ), วรรณยุกต์ตรี, และตัวเลขไทย ๒, ๓, ๘ เป็นต้น.

ตัวอักษรส่วนใหญ่ เจตนาเก็บรักษาต้นแบบไว้ เพราะเห็นว่าอ่านง่ายดี แม้บางตัวดูไม่เรียบร้อยนักก็ตาม เช่น ไ หรือตัว ผ, ฝ ที่มีเส้นหน้าหักสอบเข้ากลางเล็กน้อยที่เส้นฐานช่วยให้ช่องว่างค้ำหน้าของมันโปร่งแยกแยะตัวเองออกจากอักษรตัวข้างหน้า (ที่ส่วนใหญ่เป็นเส้นตรงเต็มส่วนสูง) ได้ดี. ตัว ๗ ยืมลีลามากจากเส้นกลางตัว ล เมื่อใช้เป็น '๗๗' จะดูน่าสนใจ. ส่วนหางตัว ง เปลี่ยนเป็นคัตเฉียงเพื่อลดระยะห่างจากตัวข้างหน้า.

ตัว ช แทนที่จะทำต่อจากตัว ข ที่มีในต้นแบบ กลับเปลี่ยนเป็น ช แบบหัวไม่ขมวด เส้นหน้าคิงตรงหยักแต่หางเส้นหลังพอ ซึ่งดูเกลี้ยงเก็. หางตัว พ จึงได้อาณิสงส์มาจากหาง ช.

ข ช ฅ

ทธนบปพฟพฟพมยรฤสฤาต์ษสฬหฬอฉ ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ทธนบปพฟพฟพมยรฤสฤาต์ษสฬหฬอฉ ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ทธนบปพฟพฟพมยรฤสฤาต์ษสฬหฬอฉ ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

คำขวัญเก่า ปลูกเร้าขึ้นมาใหม่
ด้วยฟอนต์ DB Tula Bold ดูหนักแน่นจริงจัง
แต่จะเป็นจริงหรือไม่มีที่ขึ้นอยู่กับเจรรยาบรรณ
ของสื่อแต่ละราย.

เสน่ห์ภาพของหนังสือพิมพ์คือเสน่ห์ภาพของประชาชน

ชุดสระบน, วรรณยุกต์ต่ำของตัวอักษรทั่วไปจำเป็นต้องห่างจากตัวพยัญชนะพอสมควร เพื่อหลบหาง ศ, ส, ฮ. แต่สำหรับตัวหางเหยียดขึ้นตรงแบบ ป, ผ, ฝ ชุดนี้หางยาวไม่มาก จึงยกชุดสระบน วรรณยุกต์สูง เลยหางขึ้นไปแบบต้นฉบับ (วิธีนี้ผมเคยใช้มาแล้วกับ DB Erawan ในฟอนต์ คีบี ชุด 1) ส่วนวรรณยุกต์ต่ำค้างวางเอียงหน้าหางอยู่.

ส่วนตัวพิมพ์อักษรโรมันชุดนี้ นอกจากจะเป็นทรงเหลี่ยมง่าย ๆ แบบชุดอักษรไทยแล้ว ความพิเศษของมันคือ พยายามเอาเม็กลมที่บิดมาประดับตัวอักษรบางตัว โดยเลียนแบบตัวพิมพ์แบบ serif ที่มักมีการขมวดปกกลมเป็นบางตัวอยู่แล้ว เช่น C, f, y ของฟอนต์ Century เป็นต้น.

เมื่อตัวหนาหน้าหนักแรกเสร็จ พบว่ามันดีเกินกว่าจะมีน้ำหนักเดียว จึงลดลงไปเป็น Regular และ Light ตามลำดับ. และแน่นอน ชื่อฟอนต์ควรเป็น 'คีบี ตูลา' อยู่แล้ว เพราะนอกจากจะเป็นชื่อที่วัดตัวเค็ด ทั้ง ค และ ล ยังบ่งบอกเดือนและยุคสมัยที่เกิดของอักษรประดิษฐ์ต้นแบบชุดนี้ นั่นคือ 9 ตุลาคม 2513 ก่อนเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตย 14 ตุลาคม 2516 เพียง 3 ปี.

ใครที่ศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองไทยในยุคนั้นจะพบว่า ช่วงเวลาเพียง 3 ปีให้หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 สังคมไทยกลับแตกแยกกันอย่างหนัก. นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแตกแยกความคิดออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายขวา ฝ่ายซ้าย (คล้ายเสื้อเหลือง เสื้อแดงในยุคต่อมา) ผลคือฝ่ายซ้ายถูกล้อมปราบในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 จนหลายคนต้องหนีเข้าป่าไปจับปืนสู้. บางคนไปเสียชีวิตในป่า, แต่หลายคนรอดกลับมาทำหน้าที่การงานใหญ่โต มีชื่อเสียงในสังคมมากมาย. นำเสียดายที่ 'คนเดือนตุลา' กลุ่มนี้มีความคิดทางการเมืองต่างกันอย่างที่จินตนาการเป็นระเบิดเวลาลูกใหม่ของเมืองไทยที่ท้าทายการปกครอง.

แม้ว่าคนเดือนตุลาจะขาดเอกภาพ เจตนารมณ์ปรับเปลี่ยนเคลื่อนไหวตลอดมาตามประสาปัญญาชน, แต่ DB Tula คำร่างเจตนาในการสร้างไว้แจ่มชัด คืออนุรักษ์แบบตัวพิมพ์ในยุคสมัยคนเดือนตุลาที่ลงตัวชุดนี้ไว้ให้คนรุ่นหลังได้ใช้ จะใช้ย้อนรำลึกประวัติศาสตร์หรือวาดฝันอนาคตได้ทั้งนั้น

ขอเพียงแต่จริงจังใครจะไปตรงมา เหมือนบุคลิกของ DB Tula เป็นพอ.